

УДК 32.19.5:808.53:004

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v056.2025.46>

В. С. Білий

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3913-6932>

аспірант кафедри політичних теорій

Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЛЬ ПОЛІТИЧНИХ ДЕБАТІВ У МЕРЕЖЕВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Постановка проблеми. У процесі трансформацій комунікативного виміру політичної взаємодії, обумовленої переходом від моделі традиційних медіа до інтернет-комунікацій (соціальних мереж та мережевої інтеракції) особливого значення набуває проблема творення та відтворення демократичного політичного режиму. Парадокс мережевого суспільства полягає у тому, що «інформаційна відкритість» створила передумови для «закритого» суспільства.

У традиції протиставлення «відкритих» та «закритих» суспільств К. Поппера визначено завдання: «боронити демократію». Він зазначає: «...для того, щоб цивілізація вижила, ми мусимо позбавитися звички схилитися перед видатними авторитетами. Видатні люди здатні наробити видатних помилок, і, як я намагався показати в цій книжці, дехто з видатних провідників минулого підтримував постійні нападки на свободу і розум. Їхній вплив, якому дуже рідко опиралися, досі примушує помилятися і сіє розбрат серед тих, від чийого вміння боронитися залежить доля цивілізації» [7, с. 7].

Одна із основних загроз для демократії ХХІ століття полягає у занепаді електоральної демократії. Під час виборів громадяни, які включені у соціальні мережі, піддаються впливу потужних інформаційних кампаній. Інформаційний вибух у період виборів характеризується цілеспрямованим пропагандистським впливом, який забезпечує результат у короткотермінових кампаніях. Прихильники політичних маніпуляцій використовують технології Big Data, спін-докторінгу, активно просуваючи необхідні наративи.

Слід безумовно погодись із О. Тяглом у тому, що «Історія вчить, що від самого початку демократія не позбавлена ані різного роду помилок і виявів зла, ані милосердя та добра. Тож демократичну державу не варто ані ідеалізувати, ані демонізувати. За Поппером, демократія – не народний суверенітет і не правління народу. Це соціальна інституція, яка не тільки заперечує диктатуру з властивою їй концентрацією влади, а й належно споряджена для того, щоб захищатися. Суттєвою особливістю демократії є реальна можливість усунення уряду «без про-

лиття крові», у врегульований мирний спосіб. Різноманітні свободи необхідні відповідальним громадянам для запобігання надмірної концентрації державної влади і зловживання нею. Разом з тим, реалізація цих свобод обмежується правом: вона повинна не припускати «ексцесів» свободи, не шкодити належному правлінню, демократичній державі» [8, с. 252].

Слід наголосити на тому, що у ХХІ столітті авторитарні режими розв'язали справжню інформаційну війну проти демократії, особливо – ліберальної демократії. З цією метою використовуються соціальні мережі та глобальний доступ до інтернет-комунікацій.

К. Поппер пов'язував створення ринку книг в Афінах із розвитком афінської демократії. У сучасних умовах можна побачити, як соціальні мережі створюють загрози нового, інформаційного тоталітаризму.

Солідаризуємось із наступною думкою: «Сучасна інформаційна війна ведеться шкідливими фейками і різного роду маніпуляціями, у тому числі й щодо демократії, які поширюються через медіа масово та регулярно. У протидії цьому не достатньо покладатися тільки на умовляння чи на заборонні заходи держави. Ефективна національна система такої протидії, не виключаючи врегульованої правом участі держави, мусить залучати добropорядний персонал недержавних масмедіа, а також спеціалізовані громадські організації, інформаційних волонтерів» [8, с. 252].

Маніпуляції у соціальних мережах, месенджерах та платформах під час виборчих кампаній атакують демократію з метою встановлення авторитаризму. У глобальному масштабі відсутність аргументованої дискусії щодо демократії у медіа спричиняє інформаційні хвилі популізму. У ХХ столітті одним із дієвих механізмів вироблення та впровадження раціональної демократичної публічної політики були телевізійні виборчі дебати. В Україні політичні дебати характеризуються як діалогічністю та аргументативністю, так і декларативністю, театральністю, провокативністю та агресивністю [5].

У мережевому суспільстві відбувається суттєві трансформації медіа простору, аудиторія

отримує технологічні можливості щодо більш активного впливу на політичні дебати.

На сучасному етапі, який характеризується протистоянням демократії та авторитаризму, лібералізму та диктатури, раціональної аргументації та популізму важливим практичним завданням є відродження політичних дебатів в умовах мережевого суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед досліджень і публікацій, присвячених визначенню ролі політичних дебатів у мережевому суспільстві слід відзначити два напрямки. По-перше, це праці українських та зарубіжних авторів щодо становлення мережевого суспільства, обґрунтування соціальної ролі інтернет-комунікацій, визначення їх впливу на політику, масмедіа, демократію та вибори. Теоретичні рамки дослідження мережевого суспільства визначені у працях С. Брейтена, Б. Веллмана, Я. ван Дейка, М. Кастельса, Ж. Бодріара, А. Кшемінського, Ф. Фукуями, Р. Войтович, О. Зернецької, С. Дацюка, О. Третьяка, Д. Яковлева, Л. Ярової, Е. Войнової, Л. Рижак, ін. У працях М. Кастельса визначено вплив «Галактики Інтернет» на нові моделі соціальної взаємодії. Погодимося: «Поява Інтернету як нового комунікаційного середовища пов'язана з суперечливими заявами щодо зростання нових моделей соціальної взаємодії. З одного боку, формування віртуальних спільнот, які головним чином базуються на комунікації онлайн, тлумачилося як кульмінація історичного процесу розмежування місцезнаходження та комунікабельності у формуванні спільноти: нові, вибіркові моделі соціальних стосунків замінюють форми взаємодії людей, які прив'язані до певної території. З іншого боку, критики Інтернету та повідомлення у засобах масової інформації, доводять, що поширення Інтернету веде до соціальної ізоляції, до руйнування соціального спілкування та родинного життя, оскільки безлікі індивідууми вступають у хаотичне спілкування, відмовляючись від взаємодії віч-на-віч у реальних обставинах... велика увага приділяється соціальному обміну, який ґрунтується на фальшивих ідентичностях та рольовій грі» [4, с. 116]. Роль політичних дебатів у мережевому суспільстві обумовлена формуванням нових закономірностей соціальної та політичної взаємодії. Виокремлюють появу «мережевого капіталу», «е-демократії», «глокалізацію», «нову нерівність» (інформаційну нерівність, яка обумовлена обмеженнями доступу до Інтернет для багатьох людей по усьому світу). Слід безумовно погодитись із тим, що у мережевому суспільстві детермінуються наступні закономірності: 1) співіснування тен-

денцій індивідуалізації та розширення мережевих зв'язків, що приводить до формування нового ресурсу – мережевого капіталу, який виступає рушійною силою е-демократії; 2) взаємодія трендів глобалізації та локалізації, що породжує новий процес, котрий отримав назву «глокалізація»; 3) діалектичне поєднання двох процесів: з одного боку, мережеве суспільство стає все відкритішим, а отже й демократичним, а з іншого – суспільство стає і все більш неоднорідним, що зумовлюється розривом між різними індивідами, верствами суспільства й навіть країнами й регіонами в доступі до інструментів електронної демократії, а значить – у рівні політичної участі [Див. детал.: 1, с. 17].

По-друге, безпосередньо визначення ролі та місця політичних дебатів в епоху телебачення («традиційних» медіа) та мережевих медіа. Відзначимо праці представників зарубіжної політичної науки Вільяма Л. Бенуа (функціональна теорія виборчого дискурсу), Давід Віларес та Юлан Хе (перспективи політичних дебатів), Мітчелл С. Маккінні та Діана Б. Карлін (виборчі дебати), Р. Харт та С. Джарвіс (форми, стилі та медіа у політичних дебатах). Серед українських дослідників відзначимо праці Є. Богатирьової, Н. Кондратенко, Л. Завальської, О. П'єцух, М. Тхір, С. Щербак, ін. Погодимося із М. Калашлінською у тому, що кандидати на виборах під час дебатів застосовують поведінкові стратегії, які «поєднують раціональні та ірраціональні елементи» [3]. Вплив на виборців здійснюється переважно через «емоційні та когнітивні механізми» [3].

Солідаризуємось із тим, що дослідження політичних дебатів у мережевому суспільстві потребує міждисциплінарного підходу: «Застосування під час аналізу поведінкових концепцій дозволяє глибше зрозуміти, як політичні лідери маніпулюють емоціями та стереотипами для формування електоральної підтримки... поведінкові стратегії, використані під час дебатів, мають значний вплив на політичну поведінку виборців. Аналіз раціональних та ірраціональних елементів у риториці показує, як політики адаптують свої стратегії для досягнення електоральної підтримки» [3, с. 96].

Завдяки міждисциплінарному підходу до дослідження політичних дебатів (який включає поведінкову економіку, соціологію, політичну науку, політичну психологію) у фокусі перебувають як раціональні аргументи політичних акторів так і вплив медіа на емоції та когнітивні викривлення аудиторії. Натомість, недостатньо уваги приділяється визначенню ролі політичних дебатів у мережевому суспільстві.

Формулювання мети статті. Мета статті – дослідити роль політичних дебатів у мережевому суспільстві та визначити політичні дебати на основі раціональної аргументації в якості фундаменту сучасної політики та засобу відродження демократії.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі становлення політичних дебатів як невід'ємною частини демократичного політичного процесу (передусім – електорального вибору громадян) виокремлюють декілька етапів. Вони відображають еволюцію суспільства, політичних та виборчих систем.

По-перше, в епоху Античності (Давня Греція) з'явилась сама ідея обговорення суспільно значущих проблем, протодебатів на зборах громадян. У стародавньому Римі дебати відбувались як у Сенаті так і в судах.

По-друге, у Середньовіччі перші парламенти стали осередком політичних дебатів. Новий час продемонстрував, що роль парламентських дебатів у процесі становлення національних держав, розвитку середнього класу (буржуазії), демократії та капіталізму важко переоцінити. Дебати на цьому етапі були справою еліти суспільства.

По-третє, у XIX – на початку XX століття у зв'язку із поширенням виборчого права та розвитком політичних партій, як інституту політичного представництва, дебати стають інструментом агітації та пропаганди задля впливу на масову аудиторію (військові, селяни, пролетаріат тощо). У цей період зростає роль преси у політичній боротьбі, поширюється модель «партійної преси». На етапі розвитку аудіовізуальних медіа дебати стають важливою частиною виборчої кампанії – їх транслюють у прайм-тайм, за їх результатами фактично визначається переможець. Ключовим моментом на цьому етапі розвитку політичних дебатів стали перші телевізійні дебати між кандидатами у президенти США Джоном Кеннеді та Річардом Ніксоном у 1960 році. Ця подія кардинально змінила формат дебатів, перетворивши їх на важливий елемент медіа-політики, де візуальний образ та поведінка кандидатів почали відігравати визначальну роль.

На сучасному етапі політичні дебати у мережевому суспільстві транслюються на різних платформах, характеризуються інтерактивністю та переважанням емоційних та когнітивних механізмів над раціональною аргументацією.

Варто погодитись із тим, що «фундаментальною рисою впливу сучасних процесів глобалізації є формування чітко виділених інформаційних центрів-мереж сучасного світу, які фактично задають стандарти інформаційних технологій та розробляють стратегії їх роз-

витку. В результаті цього інформаційні центри-мережі забезпечують передачу інформації чи відповідних технологій відсталій периферії, здійснюючи взаємообмін інформаційними технологіями й утворюючи відповідні інформаційні структури. Мережеве суспільство, яке постає в результаті налагодження інформаційно-комунікативного взаємообміну, створює інфраструктури, які цілком залежать від фактора інформаційно-технологічного розвитку окремої мережі» [2, с. 13].

Демократія в епоху інтернет-комунікацій відрізняється від теледемократії та класичної моделі раціональної комунікації ухвалення рішень.

Солідаризуємось із наступним: «Будь-яке управлінське рішення постає як складний, багатовимірний процес з взаємопов'язаними етапами ідентифікації управлінської проблеми, формулювання альтернатив, вибору однієї із них, реалізації та контролю за результатами вибору, який здійснюється в умовах невизначеності (недостатньої інформації та браку часу – цейтноті). На кожному етапі управлінського процесу прийняття рішень обумовлене психологічними факторами» [9, с. 202].

У контексті дослідження взаємного впливу електоральних дебатів та трансформацій масмедіа у мережевому суспільстві, варто погодитись із питанням А. Кшемінського. У ньому визначено альтернативи впливу кожного нового етапу розвитку медіа на масову свідомість.

Дослідник медіакратії запитує: «Чи телебачення, та й масова культура загалом, може бути носієм просвітництва, чи радше навпаки – ідіотизує маси? Це одне з засадничих питань суспільної філософії двадцятого століття... в другій половині двадцятого століття американську ментальність і духовні поривання найкраще уособлював Лас Вегас – місто суцільних розваг. А політика, релігія, новини, спорт, виховання та економіка виявились лише додатками до розважальної індустрії» [6].

ПЕРЕФРАЗОВУЮЧИ, це ж питання щодо впливу на маси можна адресувати представникам мережових медіа. Воно стосується як минулого медіа-індустрії так і її майбутнього у мережевому суспільстві. Адже, просвітницька місія масмедіа на різних етапах історичного розвитку протиставлялась функції «масовізації» людини, її «ідіотизації» за допомогою розваг та маніпуляцій з інформацією. Друковані медіа (які отримали назву «Галактика Гутенберга») у свій час так само працювали на масового читача, масову аудиторію (власне, вони її створили). Згодом, «естафету» розважального контенту підхопило телебачення. Термін «інфотейнмент» (від англ.

information + entertainment) – гібрид розваги та інформування – якраз свідчить про місію телебачення у XX столітті. А термін «медіатизація» акцентує увагу на тому, що політика та інші простори соціальної взаємодії підпорядковувались критеріям медіа – рейтингу та формату телебачення.

Погодимося: «Як шоу-бізнес вимагає гарних людей... так і політика починає використовувати метод кастингу. Байдуже, що вміє і знає політик. Не важливо, що він каже. Важливо, який має вигляд. Зміст не має значення. Важать лише візуальні враження. Результат – політичне життя стає тривіальним та заснованим на емоціях, у ньому переважає візуальна культура, а не раціональні аргументи. Постає інформаційна розвага – інфотейнмент. Зрежисовані телевізійні поєдинки вдають, що несуть глядачам важливу для них інформацію. Насправді ж вони лише обманюють аудиторію крихтами знання, які подаються безладно й не пов'язані з реальністю» [6].

На сучасному етапі «масову аудиторію» створює, інформує і розважає мережева комунікація.

Одним із ефективних інструментів просвітництва та раціоналізації політичного дискурсу виступають політичні дебати. Саме дебати мають потенціал стати антидотом (протиотрутою) процесу перетворення політики на додаток до розважального контенту у соціальних мережах, інформаційних маніпуляцій блогерів. Власне, кожний новий етап розвитку масмедіа утворював схожі виклики.

По-перше, друковані медіа сприяли появі масової аудиторії, газети та журнали переважно розміщували рекламні оголошення та сенсаційні новини задля підвищення рівня продаж. Політичні дебати у той час стали одним із запобіжників «ідіотизації» публіки. Дебати між політиками під час виборів сприяли поширенню раціональної аргументації та змінили пресу. З'явилися аналітичні друковані видання, професійна журналістика. Преса стала сприйматись як «сторожовий пес демократії».

По-друге, на сучасному етапі редакційні колонки та матеріали провідних політичних журналістів у друкованих медіа стали взірцем якісної політичної аргументації.

По-третє, згодом така ж метаморфоза відбулась із телебаченням. Від суто розважального та маніпулятивного контенту телевізійна журналістика пройшла шлях до вечірніх якісних випусків новин та новинних телеканалів (BBC, CNN, ін.), які сформували стандарти телевізійних політичних дебатів та модель журналіста, як посередника між політичними альтернати-

вами, який допомагає аудиторії визначитись із електоральним вибором на основі раціональної аргументації та інтерпретацій суспільного блага.

В якості прикладу впливу трансформацій медіа-простору на політичні дебати А. Кшемінський наводить дебати 1858 року між А. Лінкольном та С. Дугласом, а також перші телевізійні дебати між Дж. Кеннеді та Р. Ніксоном. Він зазначає: «1858 року республіканець Авраам Лінкольн та демократ Стівен Дуглас провели протягом виборчої кампанії сім раундів публічних дебатів. Щоразу вони мали півтори години, аби презентувати свої погляди – зокрема й на проблему рабовласництва – та ще півгодини на обмін запитаннями. Зараз такий інтелектуальний марафон уявити неможливо, бо люди не зможуть зосередитись, очікуючи звичних для них розваг» [6].

Зауважимо, що під час війни в Україні заборонено проводити вибори. Натомість, російсько-українська війна, як зовнішня загроза Незалежності, утворила умови для суспільної солідарності – об'єднання навколо прапора. Широкий суспільний консенсус щодо базових питань української державності має стати підґрунтям для політичних дебатів навіть під час війни.

Відтак, роль політичних дебатів у мережевому суспільстві обумовлена трансформаціями медіа-простору, переходом від традиційних медіа (преса та телебачення) до мережевих медіа. На зміну професійним журналістам та медіа, які виступали у ролі «сторожів» демократії й посередників у телевізійних дебатах прийшли блогери, для яких головне – це кількість підписників, а не якість інформації. Також викликом для політичних дебатів у мережевому суспільстві стає активне використання авторитарними лідерами соціальних мереж задля інформаційної війни проти демократії. У кожній демократичній країні з'явилися політики – популісти, які використовують дебати не для обміну ідеями, а для емоційного впливу, поширення дезінформації або використання популістських гасел.

Висновки. Відтак, роль дебатів у мережевому суспільстві полягає у пом'якшенні впливу мережевих медіа (які розважають та ірраціоналізують соціальну взаємодію) за допомогою раціональної аргументації щодо публічної політики. Політичні дебати у мережевому суспільстві виконують функції інформування громадян, критики влади, підзвітності та контролю над діяльністю влади, вони сприяють раціональному електоральному вибору громадян. Як частина демократичної організації суспільного життя, політичні дебати формують відповідну полі-

тичну культуру – діалогу та раціональної комунікації замість емоційного шантажу та відтворення авторитаризму. Якісні, змістовні дебати сприяють підвищенню рівня політичної культури суспільства, вчать повазі до опонентів та культивують практику обґрунтованої дискусії. Одна із головних функцій політичних дебатів у мережевому суспільстві полягає у тому, аби збалансувати емоційний вплив мережевих медіа за допомогою раціональної аргументації.

Водночас, на заваді раціональним політичним дебатам у мережевому суспільстві стають наступні фактори: 1) маніпуляції інформацією у соціальних мережах, створення штучних інформаційних хвиль підтримки за допомогою анонімних фейкових акаунтів; 2) глобалізація інтернет-комунікацій, що спричиняє зовнішнє втручання у вибори з метою дискредитації демократії; 3) мобілізація аудиторії можлива лише на основі інфотейнменту, а не за допомогою раціональної аргументації; 4) феномен блогерства, як презентації однобічної інформації для визначеної аудиторії сприяє тому, що політики використовують дебати не для обміну ідеями, а для емоційного впливу, поширення дезінформації або використання популістських гасел; 5) формат соціальних мереж перетворює дебати не на обмін ідеями чи конкуренцію аргументів, а на шоу.

Література

1. Войнова Е. О. Концепція мережевого суспільства як структурно-функціоналістська основа теорії електронної демократії. *Політикус*. 2021. Вип. 1. С. 12–19. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/11877/1/Voinova.pdf>
2. Войтович Р. Мережеве суспільство як нова форма соціальної організації в умовах глобалізації. *Політичний менеджмент*. 2010. № 5. С. 3–18. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/voitovych_merezheve.pdf
3. Калашлінська М.В. Аналіз політичних дебатів в контексті поведінкової теорії політики. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки*. 2024. № 9. С. 95–100. DOI: <https://doi.org/10.31558/2617-0248.2024.9.15>.
4. Кастельс М. Інтернет-галактика. Міркування щодо інтернету, бізнесу та суспільства / Пер. з англ. К.: «Вид-во «Ваклер», 2007. 304 с.
5. Кондратенко Н. В. Дебати так дебати, або комунікативна поведінка українських політиків у передвиборчих перегонах. *Записки з українського мовознавства*. 2025. № 32. С. 306–317. URL: <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2025.32.337367>
6. Кшемінський А. Медіократія: що ЗМІ роблять із політиками. *Детектор медіа Суспільного*. 21 квітня 2011. URL: <https://stv.detector.media/inshe/read/1424/2011-04-21-mediokratiya-shcho-zmi-robyat-iz-politykamy/>
7. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Том 1 / Пер. з англ. О. Коваленко. Київ : Основи. 1994. 444 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Popper_Karl/Vidkryte_suspilstvo_ta_ioho_vorohy_Tom_1.pdf
8. Тягло О. Чи актуальні роздуми Карла Поппера про демократію сьогодні? *Актуальні проблеми духовності*. 2025. Вип. 26. С. 252–281. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/apd/en/article/view/7757/7660>
9. Яковлев Д. В. Мистецтво вибору: психологія управлінських рішень. *Сучасна психологія: виклики та перспективи* : збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. присвяч. Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовт. 2025 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. Одеса, 2025. С. 202–204. URL: <https://dSPACE.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/99486d7a-b788-4537-b15a-5c68a0eccd1b/content>

Анотація

Білий В. С. Роль політичних дебатів у мережевому суспільстві. – Стаття.

У статті визначено роль політичних дебатів у мережевому суспільстві. Відзначено парадокс мережевого суспільства: «інформаційна відкритість» створила передумови для побудови «закритого» суспільства. Одна із основних загроз для демократії XXI століття полягає у занепаді електоральної демократії. Під час виборів громадяни, які включені у соціальні мережі, піддаються впливу потужних інформаційних кампаній. Прихильники політичних маніпуляцій використовують технології Big Data, спін-докторінгу, активно просуваючи необхідні наративи. До того ж у XXI столітті авторитарні режими розв'язали справжню інформаційну війну проти демократії. У сучасних умовах соціальні мережі створюють загрози інформаційного тоталітаризму. На сучасному етапі, який характеризується протистоянням демократії та авторитаризму, лібералізму та диктатури, раціональної аргументації та популізму важливим практичним завданням є відродження політичних дебатів в умовах мережевого суспільства. Визначено два напрямки досліджень ролі політичних дебатів у мережевому суспільстві: 1) праці українських та зарубіжних авторів щодо становлення мережевого суспільства, обґрунтування соціальної ролі інтернет-комунікацій, визначення їх впливу на політику, масмедіа, демократію та вибори; 2) визначення ролі та місця політичних дебатів в епоху телебачення («традиційних» медіа) та мережевих медіа. Мета статті – дослідити роль політичних дебатів у мережевому суспільстві та визначити політичні дебати на основі раціональної аргументації в якості фундаменту сучасної політики та засобу відродження демократії. Роль дебатів у мережевому суспільстві полягає у пом'якшенні впливу мережевих медіа (які розважають та ірраціоналізують соціальну взаємодію) за допомогою раціональної аргументації щодо публічної політики. Політичні дебати у мережевому суспільстві виконують функції інформування громадян, критики влади, підзвітності та контролю над діяльністю влади, вони сприяють раціональному

електоральному вибору громадян. Як частина демократичної організації суспільного життя, політичні дебати формують відповідну політичну культуру – діалогу та раціональної комунікації.

Ключові слова: політичні дебати, мережеве суспільство, політика, демократія, вибори, традиційні медіа, масмедіа, соціальні мережі.

Summary

Biliy V. S. The role of political debates in the network society. – Article.

The article defines the role of political debates in the network society. The paradox of the network society is noted: “information openness” has created the prerequisites for building a “closed” society. One of the main threats to democracy in the 21st century is the decline of electoral democracy. During elections, citizens who are included in social networks are exposed to the influence of powerful information campaigns. Supporters of political manipulation use Big Data technologies, spin-doctoring, actively promoting the necessary narratives. In addition, in the 21st century, authoritarian regimes unleashed a real information war against democracy. In modern conditions, social networks create threats of information totalitarianism. At the present stage, which is characterized by the confrontation between democracy and authoritarianism, liberalism and dictatorship, rational argumentation and

populism, an important practical task is the revival of political debates in the conditions of a network society. Two directions of research into the role of political debates in a network society are identified: 1) works of Ukrainian and foreign authors on the formation of a network society, substantiation of the social role of Internet communications, determination of their influence on politics, mass media, democracy and elections; 2) determination of the role and place of political debates in the era of television (“traditional” media) and network media. The purpose of the article is to investigate the role of political debates in a network society and to determine political debates based on rational argumentation as the foundation of modern politics and a means of reviving democracy. The role of debate in the network society is to mitigate the influence of network media (which entertain and irrationalize social interaction) through rational argumentation on public policy. Political debates in the network society perform the functions of informing citizens, criticizing the authorities, holding them accountable and controlling their activities, and contributing to the rational electoral choice of citizens. As part of the democratic organization of public life, political debates form an appropriate political culture – dialogue and rational communication.

Key words: political debate, network society, politics, democracy, elections, traditional media, mass media, social networks.

Дата надходження статті: 30.10.2025

Дата прийняття статті: 12.11.2025

Опубліковано: 15.12.2025